

Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal
Mezőgazdasági Genetikai Erőforrások Igazgatóság
Vetőmag-felügyeleti Osztály

**ÁTRUHÁZOTT JOGKÖRBEŊ VÉŊZETT
MINTAVÉTEL SZABÁLYZATA**

3. kiadás

Budapest, 2021. február 8.
Érvényes: visszavonásig

Zsigmond Richárd
MGEI igazgató

Tartalom

1.	BEVEZETÉS	3
2.	JOGI KÖRNYEZET	4
2.1	Törvények, rendeletek	4
2.2	Szabványok.....	4
2.3	Kapcsolódó szabályzatok	4
2.4	A szövegben használt rövidítések.....	5
3.	ÁTRUHÁZOTT JOGKÖRBEN VÉGZETT MINTAVÉTEL ÁLTALÁNOS FELTÉTELEI.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
3.1	Mintavétel módszere.....	6
4.	ÁTRUHÁZOTT JOGKÖRBEN VÉGZETT MINTAVÉTEL	6
4.1	Mintavétel célja	6
4.2	A mintavevő felelőssége.....	6
4.3	A vetőmag üzem felelőssége	7
4.4	Tárgyi feltételek.....	7
4.5	A mintavétel általános feltételei	7
4.6	A vetőmag tételek jelölése és zárása	8
4.7	A vetőmagtétel egyöntetűsége.....	8
4.8	A vetőmagtétel legnagyobb tömege	8
5.	BEJELENTÉS MINTAVÉTELRE	9
6.	MEGHATALMAZOTT MINTAVEVŐ ÁLTAL VÉGZETT MINTA VIZSGÁLATA ÉS MINŐSÍTÉSE	9
7.	FELÜLVIZSGÁLAT	9
8.	ÁTRUHÁZOTT JOGKÖRBEN VÉGZETT MINTAVÉTEL FELTÉTELEI	10
8.1	Átruházott jogkörben végzett mintavétel engedélyezése	10
8.1.1	Kérelem benyújtása.....	10
8.1.2	Engedély megadása.....	10
8.1.3	Nyilvántartási kötelezettség.....	10
8.2	Személyi feltételek	10
8.3	Mintavétel oktatás és vizsga	12
8.3.1	Felkészülés írásos anyagai	12
8.3.2	. Elméleti vizsga.....	12
8.3.3	. Gyakorlati vizsga	12
8.3.4	Szinten tartó oktatás/vizsga.....	13
9.	AZ ÁTRUHÁZOTT JOGKÖRBEN VÉGZETT MINTAVÉTELI TEVÉKENYSÉG HATÓSÁGI ELLENŐRZÉSE.....	14
9.1	Mintavétel helyszíni ellenőrzése	14
9.2	Mintavétel helyszíni ellenőrzése, értékelése	15
10.	Mellékletek.....	16

1. BEVEZETÉS

A Vetőmagtörvény (2003. évi LII. törvény a növényfajták állami elismeréséről, valamint a szaporítóanyagok előállításáról és forgalomba hozataláról) 20. § alapján a növénytermesztési hatóság a vetőmag minősítési feladatot átruházhatja megfelelő feltételek teljesülése esetén. Az átruházott jogkörben végzett tevékenység jogi háttérét a vonatkozó rendeletek teremtik meg, melyek egyúttal az engedélyezést az ország illetékes hatóságára bízják a 383/2016. (XII. 2) Korm. rendelet a földművelésügyi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szerint. Az engedélyezésre a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal, Mezőgazdasági Genetikai Erőforrások Igazgatósága lett kijelölve.

- szántóföldi ellenőrzés
- **mintavétel**
- laboratóriumi vetőmag vizsgálat

A vetőmag végleges **minősítése** továbbra is a **hatóság feladata** marad.

Jelen kiadvány azt a célt szolgálja, hogy az átruházott jogkörben végzett **mintavételi** tevékenységre vállalkozó személyeket és vetőmag üzemeket tájékoztassa a növénytermesztési hatóság követelmény- és ellenőrzési rendszeréről annak érdekében, hogy üzleti döntéseiket a külső tényezők ismeretében hozhassák meg.

A növénytermesztési hatóság és a jövőben átruházott **mintavételi** tevékenységet folytató partnereinek az együttműködése a jövőben is folyamatos, de más jellegű együttműködés lesz.

Átruházott jogkörben csak az alábbi általános feltételeknek megfelelő személyek, vállalkozások vagy üzemek folytathatnak minősítés alapját képező tevékenységet a vetőmag ágazatban:

- alkalmas tárgyi, személyi és környezeti feltételek megléte;
- megfelelő szaktudással és szakmai tapasztalattal rendelkező, növénytermesztési hatóságnál vizsgázott személyek vagy alkalmazottak elegendő létszámban;
- VIGOR számítógépes rendszer kihelyezett működtetése;
- a növénytermesztési hatóság ellenőrzési eredményei alapján folyamatosan megfelelő szakmai teljesítmény;
- növénytermesztési hatósággal egyeztetett formában használt jelölések és továbbított eredmények.

A szántóföldi vhr.41/A § (11) bekezdése alapján az átruházott jogkörben végzett mintavétel hivatalos mintavételnek minősül.

2. JOGI KÖRNYEZET

A 2003. évi LII. törvény 20. § (3) bekezdés szerinti felhatalmazás alapján, valamint a 48/2004. (IV. 21.) számú FVM rendelet, illetve az 50/2004. (IV. 22.) számú FVM rendelet, az **átruházott jogkörben végzett mintavételt** a NÉBIH MGEI Mintavételi Szabályzatában foglaltak szerint, az elfogadott nemzetközi módszereknek megfelelően kell elvégezni.

A Szabályzat alkalmazása a **mintavétel** során valamennyi érintett fél számára kötelező.

2.1 Törvények, rendeletek

- 2003. évi LII. Törvény „A növényfajták állami elismeréséről, valamint a szaporítóanyagok előállításáról és forgalomba hozataláról”, továbbiakban Tv.
- 40/2004. (IV. 7.) FVM rendelet „A növényfajták állami elismeréséről”
- 48/2004. (IV. 21.) FVM rendelet „A szántóföldi növényfajok vetőmagvai előállításáról és forgalomba hozataláról”, továbbiakban szántóföldi vhr.
- 50/2004. (IV. 22.) FVM rendelet „A zöldség szaporítóanyagok előállításáról és forgalomba hozataláról”, továbbiakban zöldség vhr.
- 45/2008. (IV. 11.) FVM rendelet „A dísznövény szaporítóanyagok forgalomba hozataláról”, továbbiakban dísznövény vhr.
- 7/2001(I.17.) FVM rendelet a növényegészségügyi feladatok végrehajtásának részletes szabályairól
- 22/2012. (II. 29.) Korm. rendelet a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatalról
- 383/2016. (XII.2.) Korm. rendelete a földművelésügyi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről
- 2016.évi CL. általános közigazgatási rendtartásról szóló törvény.
- 369/2004. (XII. 26.) Korm. rendelet "A szaporítóanyagokkal kapcsolatos minőségvédelmi bírság megállapításáról"
- 63/2012. (VII. 2.) VM rendelet az igazgatási szolgáltatási díj fizetésének szabályairól
- ISTA Szabályzat 2. fejezet

2.2 Szabványok

- MSZ 7145:2007 A mezőgazdasági és a kertészeti növényfajok vetőmagvai
- MSZ 20476:2008 Kisparcellás fajtaazonosító vizsgálat

2.3 Kapcsolódó szabályzatok

- Kisparcellás fajtaazonosító kitermesztés szabályzat
- Útmutató automata mintavevő engedélyezéséről
- Fémzárolási Szabályzat

2.4 A szövegben használt rövidítések

NÉBIH - Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal

MGEI - Mezőgazdasági Genetikai Erőforrások Igazgatóság

VFO – Vetőmag Felügyeleti Osztály

ÉLI - Élelmiszerlánc-biztonsági Laboratórium Igazgatóság

KVvL - Központi Vetőmag-vizsgáló Laboratórium

MKH VSZFO – Megyei Kormányhivatal Vetőmag- és Szaporítóanyag felügyeleti Osztály

VIGOR – Vetőmag- és Szaporítóanyag Felügyeleti és Növényfajtakísérlet Információs rendszer

3. ÁTRUHÁZOTT JOGKÖRBEN VÉGZETT MINTAVÉTEL ÁLTALÁNOS FELTÉTELEI

A szántóföldi (48/2004. (IV. 21.) FVM rendelet 1. és 3-4. számú melléklet A. és D. részeiben és a 2. melléklet A. részében felsorolt növényfajok vetőmagjának – az 1. és 3-4. számú melléklet C. és D. részeiben és a 2. melléklet C. részében foglalt követelményekre kiterjedő mintavétel a vonatkozó előírásoknak megfelelő személyek és üzemek részére átruházható. Átruházott jogkörben végezhető a 3.számú melléklet fajáiból álló keverék mintavétele is. Az átruházott jogkörben végzett vetőmagvizsgálat joghatásában azonos a növénytermesztési hatáskörben eljáró hatóság által végzett mintavétellel.

3.1 Mintavétel módszere

A mintavételt belföldi tételek esetében az MSZ 7145:2007 szabvány, export tételek esetében pedig az ISTA Szabályzat 2. fejezet előírásai szerint kell elvégezni.

Vetőmag tételek legnagyobb tömege

Az egy tételként kezelt vetőmagtétel legnagyobb és a minták legkisebb mennyiségét szántóföldi vhr.1-4. mellékleteinek C. rész I. és D. rész III. táblázatai, az ISTA Szabályzat 2. melléklet A táblázata tartalmazza.

A főminta mellett napraforgó, szója, len, kender vetőmag tételekből kötelező kórtani minta képzése is.

A főminta mellett kukorica, szója és káposztarepce vetőmag tételekből kötelező GMO minta képzése is.

4. ÁTRUHÁZOTT JOGKÖRBEN VÉGZETT MINTAVÉTEL

4.1 Mintavétel célja

A mintavétel célja a minősítéshez és/vagy a vizsgálatához megfelelő, a vetőmagtétel egészét képviselő minta kialakítása, amelyben az alkotóelemek aránya megegyezik a teljes vetőmagtételben előforduló aránnyal.

4.2 A mintavevő felelőssége

A mintavevőnek a mintavételt az érvényes mintavételi módszerek szerint kell végeznie és a növénytermesztési hatóság által kiadott formanyomtatványokat kell kitöltenie. Ez azt jelenti, hogy a mintavevőnek

- megfelelő mintavételi gyakoriságot kell alkalmaznia
- megfelelő mintavételi- és osztóeszközöket kell használnia
- vissza kell utasítania a mintavételt, ha a mintavétel nem végezhető el az előírások szerint.

A mintavevőnek rendelkeznie kell a növénytermesztési hatóság által a nevére kibocsátott hivatalos mintavevői engedéllyel.

A mintavevőnek minden tudomására jutott információt a vetőmagüzemről bizalmasan kell kezelnie.

Amennyiben a vetőmag üzemben automata mintavevőt használnak, a mintavevőnek meg kell arról bizonyosodnia, hogy az eszközt a növénytermesztési hatóság elfogadta és engedélyezte, mielőtt mintavételre használná.

A mintavétel kockázatos tevékenység. A munkavédelmi előírásokat folyamatosan be kell tartani, de főleg a silóból, teherautóról/utánfutóról, hajóban vagy vasúti kocsikban történő mintavétel esetében, illetve csávázott vetőmagok mintavételekor. A mintavevőnek minden alkalommal tájékoztatnia kell a telephely vezetőjét a jelenlétéről, valamint arról, hogy mely részeken fog dolgozni.

Egészségre veszélyes vagy a biztonságos munkavégzésnek nem megfelelő körülmények között a mintavevő a mintavételt visszautasíthatja.

4.3 A vetőmag üzem felelőssége

A vetőmag tétel tulajdonosa vagy a vetőmag üzem, amelynek a területén a vetőmag tétel található a vetőmag tételt úgy kell elhelyezze, hogy a mintavevő képes legyen mintát venni az előírásoknak megfelelően, minden csomagolási egységéhez biztonságosan hozzá lehessen férni.

Kérésre a vetőmag üzemnek minden információt meg kell adnia a tétel származásáról és feldolgozásáról. Olyan tétel mintázása visszautasítható, amelynek elhelyezése nem felel meg az előírásoknak.

4.4 Tárgyi feltételek

Mintavevő eszköz, eszközök: a tétel csomagolásának és a növényfajnak megfelelő kézi mintavevő eszközök vagy automata mintavevő.

Mintaosztó eszközök: mintaosztó, vödörök, edények.

Minta csomagolásának eszközei: tasakok, zárási eszközök.

Dokumentálás eszközei: jegyzőkönyvek.

4.5 A mintavétel általános feltételei

Mielőtt egy vetőmag tételből mintát vesz, a mintavevőnek a vetőmag tételt meg kell vizsgálnia, hogy megfelel-e az előterjesztési előírásoknak. Meghatározott előírások vonatkoznak a vetőmag tétel jelöléseire, zárására, megengedhető legnagyobb tömegére, egyöntetűségére és az előterjesztés körülményeire.

A mintavevőnek kötelező feljegyezni a mintavételi jegyzőkönyvre (V115):

- a partner címe (aki az okmányokat kapja)
- a mintavétel ideje és helye
- a tétel nagysága
- a csomagolási egységek száma és mérete
- a csomagolási egységek megnevezése
- a növényfaj
- a fajta neve, ha megjelölik
- a vetőmag tétel azonosító száma
- a jelölés/vagy címkézés és zárás módja
- a csávázás tényét

A mintavevőnek a kitöltött formanyomtatványt alá kell írnia.

4.6 A vetőmag tételek jelölése és zárása

A vetőmag minősítésben alapvető követelmény a minták mindenkor egyértelmű azonosíthatósága és a vetőmag tételhez való visszavezethetősége. Ez egyben azt is jelenti, hogy a vetőmag tételnek fizikailag azonosíthatónak kell lennie, amit a jelölés vagy címkézés és a zárás biztosít minden csomagolási egységen. Ha a vetőmag tétel nem egyedileg címkézett vagy jelölt, akkor a mintavételt vissza kell utasítani vagy el kell rendelni a vetőmag tétel előírásoknak megfelelő jelölését vagy címkézését.

A mintavevőnél mindig legyen a mintavételhez és jelöléshez vagy címkézéshez és a záráshoz használt eszköz és anyag, mert a mintavétel után a vetőmag tétel minden csomagolási egységét le kell zárni és jelölni vagy címkézni az előírásoknak megfelelően.

A használt zárok nem lehetnek szabadon beszerezhetőek és egyértelműen azonosítható legyen a zárról a mintavevő személye.

Amennyiben a mintavétel idejére a vetőmag tételt már lezárták, a mintavevőnek ellenőriznie kell, hogy a zárás megfelel-e a követelményeknek. Ha a mintavételhez a zárást fel kell bontani, akkor a csomagolási egységeket újra kell zárni, ezért biztosítani kell a mintavétel utáni újrazáráshoz szükséges eszközöket és zárat.

Amennyiben a tétel nincs lezárva, a mintavevőnek felügyelnie kell az egész tétel zárását és jelölését vagy címkézését a mintavétel után.

A mintavevőnek a laboratóriumi mintát és az összes egyidejűleg képzett mintát le kell zárnia és megfelelően azonosítania kell. A laboratóriumi mintához csatolnia kell a kitöltött és aláírt V115 formanyomtatványt és a szükség szerint kitöltött egyéb dokumentumokat.

Az átruházott mintavételre engedéllyel rendelkező mintavevő által alkalmazott zárási módot a NÉBIH MGEI-vel előzetesen egyeztetni. Zárásra használható vagy a NÉBIH feliratos vagy cég saját logós ragasztószalagja. A mintavevő aláírásával hitelesítve.

4.7 A vetőmagtétel egyöntetűsége

Mintavétel előtt a mintavevőnek ellenőriznie kell, hogy van-e nyilvánvaló jele a vetőmag tétel heterogenitásának. Nyilvánvaló jelek lehetnek: eltérő csomagolási egységek a vetőmagtételen belül, különböző úrtartalmú csomagolási egységek, eltérő jelölés és címke és/vagy adatközlés a címkéken és/vagy eltérő zárás.

Kézi eszközzel végzett mintavétel esetében a részminták vételekor a mintavevőnek az egyes részmintákat össze kell hasonlítani egymással. Ilyenkor csak a szemmel látható különbségeket kell keresni: fajok, mag színe, mag alakja és mérete, tisztálansági eltérések.

Automata mintavevő esetén a mintavevőnek az alampintát kell egyöntetűsége szemrevételeznie

Természetesen a mintavevő nem végezhet tisztasági vagy csírázóképeségi egyöntetűség vizsgálatot, de az adott körülmények közt látható és értékelhető jelek alapján meg kell próbálnia ellenőrizni az egyöntetűséget. Amennyiben a mintavétel során heterogenitás tapasztalható, a mintavételt meg kell szakítani és a növénytermesztési hatóságot tájékoztatni.

4.8 A vetőmagtétel legnagyobb tömege

A vetőmag forgalmazásról szóló rendeletek, illetve az ISTA Szabályzat meghatározza a vetőmag tételek legnagyobb tömegét. Azokat a szállítmányokat, amelyek a legnagyobb tömegeket meghaladják, meg kell osztani külön, egyenként azonosítható vetőmag tételekre, amelyek megfelelnek a tétel nagyságra vonatkozó előírásoknak.

5. BEJELENTÉS MINTAVÉTELRE

Adatközlési kötelezettség

Minden vetőmag tételre vonatkozó mintavételi tevékenységet a VIGOR számítógépes rendszerben dokumentálni kell a növénytermesztési hatóság felé. A mintavétel bejelentése, hogy mely tételek kerülnek mintázásra, fémzárásra minden pénteken szükséges, jelölve azt, hogy melyik automata mintavevős és melyik kézi.

Adatközlés eszközei VIGOR rendszer működtetéséhez: P3-as számítógép, 256 MB memória, 40 GB winchester, min. 128kb/s Internet elérés, A4 lézernyomtató.

Címkenyomtatás eszközei: A3 papírlapot nyomtató mátrix nyomtató, EPSON kompatibilis.

6. MEGHATALMAZOTT MINTAVEVŐ ÁLTAL VÉGZETT MINTA VIZSGÁLATA ÉS MINŐSÍTÉSE

Belföldi vetőmag tétel esetében a mintát az MKH VSZFO vagy a NÉBIH vizsgálja és adja ki a vetőmag-minősítő bizonyítványt.

Az átruházott jogkörű vetőmag vizsgálat esetében a vetőmag-minősítő bizonyítványt az illetékes növénytermesztési hatóság adja ki. Export vetőmag tétel esetében a mintát a NÉBIH ÉLI KVvL (ISTA akkreditált laboratórium) vizsgálja és az MGEI adja ki az ISTA nemzetközi bizonyítványt.

Vetőmag tétel minősítése

A meghatalmazott felügyelő által vett minta alapján a vetőmag tétel minősítése a növénytermesztési hatóság feladata.

7. FELÜLVIZSGÁLAT

Ha a vetőmag-előállító a vetőmag tétel mintavételezésével nem ért egyet, a mintavételt követő 24 órán belül a területileg illetékes VSZFO-nál írásban mintavételezési-felülvizsgálatot kérhet, melyről egyidejűleg tájékoztatja a meghatalmazott mintavevőt. A mintavételi felülvizsgálat megtörténteig a vetőmagtételt felbontani vagy áthelyezni nem szabad.

A növénytermesztési hatóság köteles a bejelentő mintavétellel kapcsolatos kifogását megvizsgálni és előzetes egyeztetés és értesítés a bejelentéstől számított 72 órán belül a felülvizsgálatot elvégezni.

A felülvizsgálat eredményét „Hatósági Ellenőrzési Jegyzőkönyv” -ben kell rögzíteni. Ha a mintavétel megfelelőségét a felülvizsgálat megváltoztatta, akkor a Növénytermesztési Hatóság új Mintavételi Jegyzőkönyvet állít ki, melynek „Megjegyzés” rovatában rögzíteni kell a felvett Hatósági Ellenőrzési Jegyzőkönyv számát. Egyidejűleg az eredeti Mintavételi Jegyzőkönyv valamennyi példányát be kell vonni.

A felülvizsgálatot a növénytermesztési hatóság munkatársai végzik el a meghatalmazott mintavevő és a vetőmag-előállító illetve megbízottja jelenlétében.

A felülvizsgálat költségei a vetőmag előállítót terhelik, kivéve, ha a mintavétel megfelelőségének módosítására a meghatalmazott felügyelő hibájából kerül sor.

A felülvizsgálat költségeit a meghatalmazott mintavevő köteles megtéríteni, ha a felülvizsgálat során új Mintavételi Jegyzőkönyv lép érvénybe. A felülvizsgálat díja az érvényben lévő díjtétel rendelet alapján kerül kiszabásra.

8. ÁTRUHÁZOTT JOGKÖRBE VÉGZETT MINTAVÉTEL FELTÉTELEI

8.1 Átruházott jogkörben végzett mintavétel engedélyezése

Kérelem benyújtása

A Kérelmet az mgeivetomag@nebih.gov.hu címre kell benyújtani az összes csatolt melléklettel (szakmai önéletrajz és szakmai végzettséget igazoló bizonyítvány másolata (1. számú melléklet), Pártatlansági és titoktartási nyilatkozat (2. számú melléklet), Eszköz nyilvántartó (3. számú melléklet)) együtt.

A kérelemnek tartalmaznia kell az átruházott mintavételi tevékenységre vonatkozó adatokat.

Az átruházott jogkörben végzett mintavevői tevékenység engedélyezése iránti kérelem tartalmi elemei a NÉBIH honlapján megtalálhatók (www.portal.nebih.gov.hu)

Engedély megadása

A növénytermesztési hatóság által kiadott engedély megszerzésének feltétele a mintavételi ismereteket bizonyító, a növénytermesztési hatóságnál teljesített szakmai vizsga.

Eredményes elméleti és gyakorlati vizsga után a mintavevő névre szóló növénytermesztési hatósági engedélyt kap, amely 3 évig érvényes. Az engedély meghosszabbításának feltétele ismételt szakmai vizsga a növénytermesztési hatóság szervezésében.

Szinten tartó oktatást évente egyszer szervez a növénytermesztési hatóság. Az oktatáson való részvétel a mintavételi tevékenység folytatásának alapfeltétele.

Az engedély tartalmazza a mintavevő NÉBIH törzsszámát.

Ha a meghatalmazott mintavevő a mintavételek során három vagy több esetben megsérti a mintavételre vonatkozó előírásokat, engedélyét a növénytermesztési hatóság visszavonja.

Az engedély visszavonásra kerülhet abban az esetben is, ha a meghatalmazott mintavevő a rendszeres mintavételre vonatkozó oktatáson nem vesz részt, vagy az azt követő vizsgán nem felel meg. Az engedély abban az esetben is visszavonásra kerül, ha a mintavevő tevékenységét nem dokumentálja a VIGOR alrendszerben (szántóföldi vhr.41/A § (3))

Nyilvántartási kötelezettség

A NÉBIH MGEI Vetőmag Felügyeleti Szakterület köteles minden meghatalmazott mintavevő nevét, címét és aláírás mintáit naprakészen nyilvántartani, valamint egyértelműen a mintavevők aktuális státuszát.

8.2 Személyi feltételek

Az átruházott jogkörben végzett mintavételt olyan természetes személy végezheti, aki

a) felsőfokú szakirányú végzettséggel rendelkezik, A meghatalmazott felügyelői engedélyhez szükséges szakirányú képzettségek (1 melléklet)

b) az átruházott jogkörben végzett mintavételre vonatkozó vizsgakövetelményeknek megfelelt, (elméleti vizsgához tételsor 5 számú melléklet)

c) írásbeli nyilatkozatban kötelezi magát arra, hogy az átruházott jogkörben végzett mintavételre vonatkozó szabályokat betartja.

A nyilatkozathoz csatolni kell

- az a) pontban foglalt felsőfokú szakirányú végzettségi követelmény igazolására szolgáló oklevél, diploma fénymásolatát,
- szakmai önéletrajzot, valamint
- alkalmazott esetén a vállalkozás szervezeti és működési diagramját, továbbá
- munkaköri leírást.

Ezen előírások teljesítéséhez a meghatalmazott mintavevő lehet

- független természetes személy,
- egy vállalkozás alkalmazottja, aki a vetőmag-előállítást végző vállalkozás részére szolgáltatást nyújt, valamint
- a vetőmag-előállítást végző vállalkozás alkalmazottja.

Mindhárom esetben biztosítani kell a függetlenséget a pártatlan mintavételi tevékenységhez (pártatlansági és titoktartási nyilatkozat 2 melléklet). A meghatalmazott mintavevő a mintavétel során jogtalan előnyhöz nem juthat, illetve személyes haszna nem származhat a mintázásból.

Mindezek értelmében a meghatalmazott mintavevő nem végezhet semmiféle, a hivatalos mintavétellel nem összeegyeztethető feladatot, amely megkérdőjelezhetővé tenné a független bírálatot és mintavételt. A meghatalmazott mintavevő ezért nem vehet részt a vetőmag feldolgozás megtervezésében, végrehajtásában és irányításában. Ennek igazolására pártatlansági és titoktartási nyilatkozatot kell tennie (2 melléklet).

NÉBIH vizsga

A növénytermesztési hatóság a vizsga elméleti anyagát (6. számú melléklet) köteles előzetesen nyilvánosságra hozni, valamint a szükséges felkészítést és vizsgáztatást megszervezni.

A növénytermesztési hatóság mintavételi területen alapszintű oktatást az igények bejelentése szerint szervez mintavételi elméleti alapismeretekből, melyhez írott tananyagot is rendelkezésre bocsát.

A szakmai vizsga kézi eszközökkel végzett mintavételből:

- **magismeret:** laboratóriumban, magkeverékek szétválasztásával a fajok felismerése, megnevezése,
- **mintavételi alapismeretek:** elméleti vizsga, írásbeli és szóbeli részből áll általános mintavételi és fémzárolási ismeretekről kell számot adni,
- **helyszíni mintavétel:** sikeres elméleti vizsga után a mintavevő a gyakorlatban is bemutatja mintavételi tapasztalatait: vetőmag tétel azonosítása, mintavevő eszköz kiválasztása és használata, mintaképzés és csomagolás, dokumentáció.

A szakmai vizsga automata eszközzel végzett mintavételből:

Az engedélyezett automata mintavevő átruházott jogkörben való használatának engedélyezéséhez az üzem bejelentett mintavevője gyakorlati vizsgát tesz az alapminta kezeléséről és a laboratóriumi minta képzéséről.

8.3 Mintavétel oktatás és vizsga

8.3.1 Felkészülés írásos anyagai

Jogszabályok

2003. évi LII. Törvény „A növényfajták állami elismeréséről, valamint a szaporítóanyagok előállításáról és forgalomba hozataláról”

40/2004. (IV. 7.) FVM rendelet „A növényfajták állami elismeréséről”

48/2004. (IV. 21.) FVM rendelet „A szántóföldi növényfajok vetőmagvai előállításáról és forgalomba hozataláról”

383/2016. (XII.2.) Korm. rendelete a földművelésügyi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről

NÉBIH MGEI Fémzárolási Szabályzat

MSZ 7145:2007 A szántóföldi, kertészeti és faiskolai növényfajok vetőmagvai

ISTA Szabályzat 2. fejezet (érvényes kiadás)

Automata mintavevő engedélyezési útmutató

Útmutató a vetőmag tételek GMO ellenőrzéséhez

Igény esetén konzultáció a NÉBIH MGEI VFO illetve területileg illetékes MKH VSZFO munkatársaival egyeztethető.

8.3.2. Elméleti vizsga

Gyakorlati rész: magismeret. A NÉBIH ÉLI KVvL magkeverékek szétválasztásával a fajok felismerése, megnevezése. A különböző fajcsoportokhoz tartozó magkeverékek fajainak felsorolása, a Vetőmagvizsgálati Szabályzat átruházott jogkörben végzett vetőmagvizsgálat 1. számú mellékletében található.

A sikeres vizsga feltétele a keverék szétválasztása és a szétválasztott magok megnevezése. Elfogadható hiba: szétválasztásnál egy-két mag másik csoportba kerülése és egy szétválasztott csoport téves megnevezése.

Elméleti rész:

Írásbeli teszt kitöltése

Szóbeli rész: A NÉBIH MGEI Növénytermesztési Informatikai Osztálya által felállított vizsgabizottság előtt történik megfelelő eredményű teszt kitöltése után. A szóbeli vizsga tételsora a (6. mellékletben) megtalálható. A sikeres vizsga feltétele 4 tételre és a kapcsolódó kérdésekre adott helyes válasz.

8.3.3. Gyakorlati vizsga

Előfeltétel: a területileg illetékes MKH VSZFO felügyelete mellett történő egy teljes fémzárolási szezon elvégzése kötelező. A felkészítő hatósági felügyelő legalább 5 fémzárolási szezon gyakorlattal rendelkezik.

Helyszíni mintavétel vetőmagüzemben: sikeres elméleti vizsga után vizsgabizottság előtt a mintavevő a gyakorlatban is bemutatja mintavételi tapasztalatait: vetőmag tétel azonosítása, mintavevő eszköz kiválasztása és használata, mintaképzés és csomagolás, dokumentáció.

A vizsgabizottság tagjai: NÉBIH MGEI VFO osztályvezetője és ISTA mintavevője a gyakorlati felkészítésben részt vett felügyelő(k).

A gyakorlati vizsgát 2 vetőmagtételen 2 eltérő csomagolási egységből kell bemutatni. A mintavételhez használt eszközöket egyedi jelöléssel ellátva a vizsgán be kell mutatni és azok nyilvántartását igazoló dokumentumot cégszerűen aláírva átadni a vizsgáztatónak.

Sikeres elméleti és gyakorlati vizsga után a NÉBIH MGEI tanúsítványt állít ki, melyet az MGEI igazgatója ad ki. A tanúsítvány 3 évig érvényes. A tanúsítvány érvényessége 3 év, amennyiben a vizsgázott 3 éven keresztül megfelel a mintavételi szabályzatban előírtaknak.

8.3.4. Szinten tartó oktatás/vizsga

A NÉBIH MGEI VFO szervezi. Szinten tartó elméleti oktatást évente egyszer szervez az Igazgatóság. Az oktatáson való részvétel a mintavételi tevékenység folytatásának alapfeltétele. Az elméleti oktatás végén 3 évenként 50 kérdésből álló írásbeli tesztet kell kitölteni a mintavevőknek. A sikeres vizsga feltétele 44 pont (88%).

A sikeres elméleti vizsga után a NÉBIH MGEI ismét tanúsítványt állít ki, amennyiben az éves ellenőrzések és auditok eredménye is megfelelő.

Minden oktatás és vizsga díja az érvényben lévő díjtétel rendelet szerint kerül kiszámlázásra.

9. AZ ÁTRUHÁZOTT JOGKÖRBE VÉGZETT MINTAVÉTELI TEVÉKENYSÉG HATÓSÁGI ELLENŐRZÉSE

Az átruházott jogkörben végzett mintavételt a növénytermesztési hatóság felügyelete mellett kell végezni. A meghatalmazott mintavevő által mintázott vetőmagtétel legalább 15%-át ellenőrző hivatalos mintavételben és hivatalos vetőmagvizsgálatban kell részlegesíteni. Mintavételi tevékenységet a mintavevő munkájáért felelős MKH osztályvezető rendszeresen ismételt mintavételek eredménye alapján ellenőrzi, és az eredmények alapján évente értékeli a mintavevőket. Az osztályvezető 3 évente egyszer helyszíni audit során is értékeli a mintavevő munkáját közös mintavétellel és a mintavételi eszközök ellenőrzésével.

Ha a mintavevő a munkájával kapcsolatban három vagy több esetben panasz merül fel, megsérti a mintavételre vonatkozó előírásokat, engedélyét a NÉBIH MGEI visszavonja.

9.1 Mintavétel helyszíni ellenőrzése

A kézi eszközökkel végzett mintavételi ellenőrzést egyidejűleg hajtja végre a növénytermesztési hatóság időben és fajok szerint egyenletesen elosztva.

A mintavételi ellenőrzést legalább a vonatkozó rendeletben megadott mértékben kell elvégezni:

Önálló tevékenység végzése (éve)	Ellenőrzések aránya legalább (%)
Kezdő	50
2	25
3 vagy több	15

1. táblázat – Mintavétel ellenőrzése

Az ellenőrzések aránya a mintavételi tevékenység mindenkorai minősítésétől is függ. Amennyiben az ellenőrzések során hiányosságok merülnek fel, azok az ellenőrzés szigorítását, illetve az önálló tevékenység felfüggesztését vonják maguk után.

A kézi eszközökkel történő mintavétel ellenőrzéséhez a mintavevő minden hét csütörtökig az illetékes VSZFO részére írásban elküldi a következő héten mintázni tervezett tételek adatait tartalmazó összesített listát.

A lista alapján az osztályvezető által kijelölt hatósági mintavevő ellenőrző mintát vesz ismételt mintavétellel (nem kell megvenni a teljes alapminta tömegét, elegendő csak laboratóriumi és egy ellenminta képzése).

Az ellenőrző mintákat az üzem a NÉBIH ÉLI KVvL részére haladéktalanul továbbítja ellenőrző vizsgálatra.

Az értékelést az eredeti mintavételből kapott és az ellenőrző mintavételből kapott vizsgálati eredmény összehasonlításával kell végezni. Az eredmények különbsége nem haladhatja meg az adott vizsgálathoz tartozó megfelelő szabvány tolerancia táblázatában megadott érték(ek)et.

Ha az ellenőrző minta eredménye a szabvány értéket a megengedett eltérésen kívüli mértékben nem éri el, akkor a fémzárolás érvényességét meg kell szüntetni, a tételt zárolni kell.

Az automata mintavevő eszközök ellenőrzése az Automata mintavevő engedélyezési útmutatóban leírtak szerint történik.

Az ellenőrző vizsgálatokon túlmenően a hatóság komplex helyszíni ellenőrzést is tarthat évente egyszer, melynek része a teljes vetőmagüzemi tevékenység dokumentációjának ellenőrzése.

A mintavételi ellenőrzés a dokumentáció ellenőrzésével kezdődik. Fémzárolási adatok ellenőrzése:

- fémzárolási megrendelő,
- szántóföldi szemlejegyzőkönyv piros példánya,
- címkemegrendelő adatlap
- mintavételi jegyzőkönyv

9.2 Mintavétel helyszíni ellenőrzése

A kézi eszközökkel végzett mintavétel ellenőrzés értékeléseknek tartalmaznia kell:

- a dokumentáció értékelését
- az eredeti és az ismételt vizsgálatok eredményét
- az eredmény értékelését, megfelelő-e
- nem megfelelő eredmény esetén javaslatot a szükséges lépések bevezetésére.

Az összesített írásos értékelést a NÉBIH MGEI negyedévenként elküldi az üzemnek vagy a mintavevő személynek és a területileg illetékes VSZFO-nak is.

Az ellenőrzés díja a mintavétel megrendelőjét terheli, díja az érvényes díjtétel rendelet alapján kerül kiszámlázásra.

10. Mellékletek

1. számú melléklet

A meghatalmazott felügyelői engedélyhez szükséges szakirányú képzettségek

1. Felsőfokú agrárszakképzések

- 1.1. Agrármérnök (főiskolai)
- 1.2. Agrármérnök (kertész szakon) (egyetemi)
- 1.3. Kertész üzem mérnök (főiskolai)
- 1.4. Kertészmérnök (főiskolai)
- 1.5. Kertészmérnök (Bsc)
- 1.6. Mezőgazdasági biotechnológus növényi biotechnológia szakirány (Msc)
- 1.7. Mezőgazdasági mérnök (Bsc)
- 1.8. Növénytermesztési mérnök (főiskolai)
- 1.9. Növénytermesztési üzem mérnök (főiskolai)
- 1.10. Növénytermesztő mérnök (Bsc)
- 1.11. Okleveles agrármérnök (Msc)
- 1.12. Okleveles agrármérnök (egyetemi)
- 1.13. Okleveles agrármérnök (növényvédelmi kiegészítéssel) (egyetemi)
- 1.14. Okleveles agrármérnök (Növényvédelmi szakirány) (egyetemi)
- 1.15. Okleveles kertész és szőlész (főiskolai)
- 1.16. Okleveles kertész üzem mérnök (főiskolai)
- 1.17. Okleveles kertészmérnök (Msc)
- 1.18. Okleveles kertészmérnök (egyetemi)
- 1.19. Okleveles kertész-üzem mérnök (főiskolai)
- 1.20. Okleveles mezőgazdasági kertész üzem mérnök (főiskolai)
- 1.21. Okleveles mezőgazdasági mérnök (egyetemi)
- 1.22. Okleveles növényorvos (egyetemi)
- 1.23. Okleveles növényorvos (Msc)
- 1.24. Okleveles növénytermesztési üzem mérnök (főiskolai)
- 1.25. Okleveles növénytermesztő mérnök (Msc)
- 1.26. Okleveles növényvédelmi üzem mérnök (főiskolai)
- 1.27. Okleveles növényvédő mérnök (egyetemi)
- 1.28. Okleveles szervező üzem mérnök (kertészeti ágazat) (főiskolai)
- 1.29. Okleveles szervező üzem mérnök (növénytermesztési ágazat) (főiskolai)

2. számú melléklet

PÁRTATLANSÁGI ÉS TITOKTARTÁSI NYILATKOZAT

Alulírott, a jelen nyilatkozattal tanúsítom, hogy elfogadom az alábbi részletezésre kerülő feltételeket. A jelen nyilatkozat megtételével megerősítem, hogy megismerkedtem a jelen időpontig rendelkezésre álló információkkal, amelyek, az átruházott jogkörben végzett mintavétel feladatainak ellátására vonatkoznak. E nyilatkozattal vállalom továbbá, hogy a felelősségi körömbe tartozó feladatokat tisztességesen és megfelelő módon elvégzem.

Kijelentem, hogy független vagyok minden olyan féltől, amely számára anyagi nyereséget hozhat az átruházott jogkörben végzett mintavétel végrehajtása. Legjobb tudomásom és hitem szerint nem létezik olyan tény vagy körülmény, sem múltbeli, sem jelenlegi, sem olyan, amely a belátható jövőben merülhetne fel, mely megkérdőjelezhetné függetlenségemet bármely fél szemében; és ha a mintavételi eljárás folyamata során az válik láthatóvá, hogy létezik vagy létrejött ilyen viszony, ezt azonnal jelentem és részvételemet azonnal felfüggesztem adott eljárási folyamatban. Abban az esetben, ha a jelentési kötelezettségemnek nem teszek eleget, akkor ennek minden következményét és felelősségét vállalom.

Vállalom, hogy bizalmasan kezelek és megőrzök minden olyan információt vagy dokumentumot („bizalmas információk”), melyet az átruházott jogkörben végzett mintavétel folyamán hoznak tudomásomra, vagy amelyet ennek során fedezek fel vagy magam készítek el, s vállalom, hogy ezek az információk, dokumentumok és adatok csak a megvalósítás céljaira használhatók fel és nem tehetők hozzáférhetővé semmiféle harmadik fél (kivéve: ellenőrző hatóság) számára.

Ugyancsak vállalom, hogy nem tartok meg másolatokat semmiféle birtokomba került írásbeli információról vagy mintáról.

A bizalmas információkat csak akkor szabad hozzáférhetővé tenni bármely alkalmazott vagy szakértő számára, ha vállalja és önmagára nézve kötelező érvényűnek ismeri el a jelen nyilatkozatot.

Név	
Beosztás	
Intézmény	
Aláírás	
Dátum	

3. számú melléklet

Eszköznyilvántartó

_____ - _____

Cégnév

Mintavevő neve:

Kézi mintavevő eszközök:

Eszköz neve	Típus (méret)	Azonosítója	Beszerzés éve	Faj

Mintaosztó eszközök:

Mintaosztó típusa	Azonosítója	Mintavevő neve	Mintaosztó kapacitása	Faj

Automata mintavevő eszközök:

Vetőmag üzem	Típusa	Azonosítója	Engedélyezés éve	Faj

4. számú melléklet

MEGHATALMAZOTT MINTAVEVŐ

ÉVES MINTAVÉTELI ELLENŐRZÉSE

I.

helyszíni ellenőrzés értékelése

Meghatalmazott mintavevő neve:

Meghatalmazott mintavevő engedélyszáma:

Helyszíni ellenőrzés időpontja:

(x) Dokumentáció ellenőrzése:

(x) Mintavételi körülmények ellenőrzése:

Mintavevő eszközök:

Mintavétel helyszíne, raktár-körülmények:

Megmintázott tételek:

(x) Ismételt mintavételre kijelölt tételek:

Dátum:
hatósági mintavevő

Az ellenőrzés megállapításaival
egyetérték – nem érték egyet. ^(x)

Dátum:
meghatalmazott mintavevő

^(x) A megfelelő rész aláhúzendó.

5. számú melléklet

**MEGHATALMAZOTT MINTAVEVŐ
ÉVES MINTAVÉTELI ELLENŐRZÉSE
II.**

laboratóriumi vizsgálatok eredményeinek értékelése

Meghatalmazott mintavevő neve:

Meghatalmazott mintavevő engedélyszáma:

Ellenőrzési mintavétel időpontja:

Fémzárolási szám	Növényfaj	Vizsgálat	Eredeti eredm.	K-minta	Ellenőrz. eredm.	Eltérés	Tolerancia ⁽¹⁾	Megjegyzés

⁽¹⁾ A megengedett legnagyobb eltérés értékei az ISTA Kézikönyvből (Miles, 1963) tisztaságra (P7), csírázóképessegre (G2) és idegen magra (F1) táblázat a K-minta és az ellenőrzési minta eredménye között.

Az ellenőrzési eredmények alapján a mintavevő engedélyezett tevékenységét az előírásoknak

megfelelően –nem megfelelően

végzi ^(x).

A tevékenységre vonatkozó engedélye:

- változatlan feltételekkel érvényes
- csak fokozott ellenőrzés mellett érvényes
- visszavonásra kerül

Az eredményekről és az értékelésről az üzemet írásban tájékoztattuk.

Dátum:

.....
igazgató

^(x) A megfelelő rész aláhúzendő.

6. számú melléklet

Tételsor

az átruházott jogkörben végzett mintavételi tevékenység elméleti vizsgájához

- 1) Szaporítóanyag forgalomba hozatal és minősítés fogalma.
- 2) Szaporítóanyag minősítés.
- 3) Fajtalisták.
- 4) Vetőmagvak egyenértékűsége.
- 5) Szaporítási fok.
- 6) Szántóföldi ellenőrzés és minősítés rövid ismertetése, valamint a szántóföldi ellenőrzési jegyzőkönyv piros példányának tartalma és ellenőrzése fémzárolás során.
- 7) Kisparcellás fajtaazonosító vizsgálat rövid ismertetése, a kisparcellás fajtaazonosító vizsgálatra történő mintaképzés és a minta elküldése a címzettnek.
- 8) Fémzárolás meghatározása.
- 9) Mit jelentenek az alábbi fogalmak; fémzárolási szám, fémzárolt tétel, fémzároló, fémzároltató, függőcímké?
- 10) Sorolja fel, hogy a fémzárolásra előterjesztett tételnek milyen kritériumoknak kell megfelelnie, illetve milyen okmányokkal kell rendelkeznie!
- 11) A fémzárolás végrehajtásának folyamata.
- 12) A vetőmagtétel fémzárolásának feltételei.
- 13) A mintavevő helyszíni feladatai.
- 14) Milyen érvényes függőcímké típusokat ismer? Milyen adatokat kell tartalmaznia a függőcímkéknek?
- 15) Általánostól eltérő függőcímké használat.
- 16) Melyek a fémzárolás során alkalmazható zárasmódok?
- 17) A kiszereles fogalma. A kiszerelesi tevékenység feltételei.
- 18) A mintavétel célja, alapelvei.
- 19) A mintavétel személyi és tárgyi feltételei.
- 20) A vetőmagtétel előkészítése mintavételhez.

- 21) A mintavevő eszközök követelményei.
- 22) Részminták vétele.
- 23) A részminták száma és gyakorisága. Az alapminta képzése.
- 24) A laboratóriumi minta képzése.
- 25) Hivatalos minta vétele.
- 26) Melyek a minták csomagolásának és zárásának feltételei?
- 27) Mintatasakok jelölése.
- 28) A laboratóriumi minták tárolása, és a minták megőrzésének időtartama.
- 29) A mintavétel speciális esetei.
- 30) Mit értünk az egyöntetűségi vizsgálat fogalmán? Ki végezheti el ezt a tevékenységet?
Mikor végzünk ilyen vizsgálatot?
- 31) Mi a mintavételi jegyzőkönyv és milyen adatokat tartalmaz?
- 32) Sorolja fel milyen minősítése lehet egy fémzárolt tételnek!
Milyen okmányokkal hozható forgalomba egy vetőmag tétel?
- 33) Belföldi és export fémzárolás esetei.
- 34) Az import tételek fémzárolása.
- 35) Import vetőmagvak jelölése.
- 36) A nem véglegesen minősített vetőmagvak fémzárolása.
- 37) Engedélyköteles fémzárolások.
- 38) Vetőmagtétel átcsomagolása, átürítése.
- 39) Munkavédelmi előírások a mintavétel során.
- 40) Átruházott jogkörben végzett mintavétel személyi feltételei.
- 41) A mintavevő felelőssége.
- 42) A vetőmagüzem mintavételre vonatkozó felelőssége.
- 43) A vetőmagtétel egyöntetűségének fogalma.
- 44) Automata mintavétel.

- 45) Átruházott jogkörben végzett mintavétel hatósági ellenőrzése.
- 46) A mintavételi tevékenység felülvizsgálata.
- 47) Pártatlansági és titoktartási nyilatkozat az átruházott jogkörben végzett mintavételi tevékenységhez.
- 48) Mintavételi szabálytalanságok jogkövetkezményei átruházott jogkörben végzett mintavételi tevékenységnél.
- 49) Az ISTA laboratórium felelőssége a mintavétellel kapcsolatban.
- 50) ISTA szerinti mintavételnél a mintavevő felelőssége.
- 51) ISTA szerinti mintavételnél a vetőmag üzem felelőssége
- 52) ISTA szerinti mintavételnél a 15-100 kg méretű csomagolási egységek mintavétele
- 53) ISTA szerinti mintavételnél a 100 kg-nál nagyobb méretű csomagolási egységek mintavétele.
- 54) ISTA szerinti mintavétel magáramból. (automata mintavevő eszköz követelményei)
- 55) ISTA szerinti mintavételre engedélyezett mintavevő eszközök.
- 56) ISTA szerinti mintavételnél a mintacsökkentésre engedélyezett eszközök és mintacsökkentési módszerek.
- 57) Osztási folyamat minőségének ellenőrzése.